ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 23.5.2005
COM(2005) 208 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική - προκαταρκτικά στοιχεία

{SEC(2005)664}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική - προκαταρκτικά στοιχεία

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 3

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 4

2. ΡΟΛΟΙ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΕΣ 6

2.1. Ρόλοι 6

2.2. Διακυβέρνηση 8

3. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ 8

3.1. Προτεραιότητες 8

3.2. Δαπάνες 10

4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ 10

4.1. Βιομηχανική πολιτική 10

4.2. Διεθνής συνεργασία 11

4.3. Μέσα 12

4.4. Διαχείριση των προγραμμάτων της ΕΕ 14

4.5. Ρυθμιστικό και θεσμικό πλαίσιο 15

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 'Διαστημικό Συμβούλιο', όπως ορίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΚ) και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος (ΕΥΔ), συνεδρίασε σε υπουργικό επίπεδο στις 25 Νοεμβρίου 2004, υπό την κοινή προεδρία της προεδρίας της ΕΕ και της προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΥΔ, και αποφάσισε στους προσανατολισμούς του[1] ότι κατά τη δεύτερη σύνοδό του θα προβεί στα εξής:

> "Διερεύνηση και προσδιορισμός των προτεραιοτήτων του ευρωπαϊκού διαστημικού προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης των πιθανών δαπανών."
>
> "Προσδιορισμός των ρόλων και των ευθυνών της ΕΕ, της ΕΥΔ και των άλλων φορέων που εμπλέκονται στο ευρωπαϊκό διαστημικό πρόγραμμα, καθώς επίσης και των σχετικών πηγών χρηματοδότησης."
>
> "Προσδιορισμός των αρχών βιομηχανικής πολιτικής και των αρχών χρηματοδότησης που πρέπει να διέπουν την εφαρμογή του ευρωπαϊκού διαστημικού προγράμματος".

Το παρόν έγγραφο ανταποκρίνεται σ' αυτούς τους προσανατολισμούς. Καταρτίστηκε από την κοινή γραμματεία ΕΚ-ΕΥΔ. Το έγγραφο συζητήθηκε με τα κράτη μέλη στην ομάδα υψηλού επιπέδου για τη διαστημική πολιτική. Επιπλέον, στις 5 Απριλίου 2005 πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις με τη βιομηχανία. Τέλος, με βάση τους προσανατολισμούς του δεύτερου Διαστημικού Συμβουλίου, που έχει προγραμματιστεί για τις 7 Ιουνίου 2005, η κοινή γραμματεία σκοπεύει να αναπτύξει περαιτέρω το παρόν έγγραφο, μετουσιώνοντας τα προκαταρκτικά στοιχεία σε μια πιο συγκεκριμένη πρόταση για μια ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική και για ένα σχετικό πρόγραμμα, πρόταση η οποία θα υποβληθεί στο τρίτο Διαστημικό Συμβούλιο. Αυτή η τελική πρόταση θα λάβει υπόψη τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από μια ανοικτή διαδικασία διαβουλεύσεων.

Η εν λόγω ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική θα αποτελείται από τα εξής στοιχεία: από μια στρατηγική που θα σκιαγραφεί τους στόχους· από τους ρόλους και τις ευθύνες των κύριων παραγόντων που θα κληθούν να επιτύχουν αυτούς τους στόχους· από το ευρωπαϊκό διαστημικό πρόγραμμα, που θα προσδιορίσει τις προτεραιότητες των κύριων παραγόντων· και από μια δέσμη αρχών εφαρμογής που θα συμφωνηθούν μεταξύ των εν λόγω παραγόντων.

---

[1] Παράρτημα ΙΙ 15000/04, που εγκρίθηκε κατά την 2624η σύνοδο του Συμβουλίου ανταγωνιστικότητας της ΕΕ (15259/04, παράγραφος 11).

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Οι διαστημικές δραστηριότητες έχουν στρατηγική σημασία λόγω της συμβολής τους στην ευρωπαϊκή οικοδόμηση. Το διάστημα είναι ένα εργαλείο που εξυπηρετεί τις πολιτικές της Ένωσης, των κρατών μελών και των πολιτών της: στρατηγική επιρροή, επιστημονική πρόοδος, οικονομική ανάπτυξη στην οικονομία της γνώσης και ασφάλεια.

Η ΕΕ είναι ολοένα και περισσότερο ένας παράγοντας παγκόσμιας εμβέλειας. Έπειτα από τις διευρύνσεις, η στρατηγική επιρροή της ΕΕ έχει αυξηθεί. Η πραγματικότητα αυτή απαιτεί τη μελέτη, την προσαρμογή και τη δημιουργία των αναγκαίων μέσων, περιλαμβανομένης της διαστημικής πολιτικής.

Ο καθορισμός ενός ευρωπαϊκού οράματος για το διάστημα και των προτεραιοτήτων που απορρέουν από το όραμα αυτό αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη περαιτέρω προόδου σ' αυτόν τον τομέα. Οι ευρωπαϊκές φιλοδοξίες πρέπει να προσδιοριστούν με σαφήνεια, ούτως ώστε κάθε παράγοντας, θεσμικός ή ιδιωτικός, να μπορέσει να αναπτύξει τα μέσα που απαιτούνται για την υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων. Οι διαστημικές δραστηριότητες υπερβαίνουν τις διατομεακές πολιτικές, όπως είναι η έρευνα και η καινοτομία. Το πεδίο τους έχει αντίκτυπο σε πολλές κοινοτικές πολιτικές.

Το διάστημα είναι ένας βιομηχανικός τομέας που έχει στρατηγική σημασία για την ανάπτυξη και την απασχόληση και, επομένως, αποτελεί συνιστώσα της σχετικής στρατηγικής (δηλαδή της στρατηγικής για την ανάπτυξη και την απασχόληση). Οι διαστημικές εφαρμογές υποστηρίζουν τόσο την οικονομική δραστηριότητα όσο και κρίσιμες δημόσιες υπηρεσίες, πράγμα που σημαίνει ότι η σημασία τους υπερακοντίζει το ερευνητικό περιβάλλον. Η αποτελεσματικότητά τους εξαρτάται από την ολοκλήρωση με τα επίγεια συστήματα, ούτως ώστε να αξιοποιείται το συγκριτικό πλεονέκτημα καθενός. Τα οφέλη τους εξαπλώνονται σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η καινοτομία θα δημιουργήσει νέες αγορές για τις σχετικές εφαρμογές, ιδίως μέσω των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ).

Η επιστήμη και οι εφαρμογές που βασίζονται στο διάστημα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της κοινωνίας της γνώσης στην Ευρώπη. Η επιτυχής εκτέλεση σημαντικών διαστημικών ερευνητικών αποστολών υπό ευρωπαϊκή ηγεσία έχουν φέρει την ΕΥΔ και τα κράτη μέλη της, την ευρωπαϊκή επιστημονική κοινότητα και τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες κατασκευών και υπηρεσιών στην πρώτη γραμμή. Η επιστημονική και βιομηχανική διαστημική έρευνα αποτελεί ισχυρό κινητήριο μοχλό για την ανάδυση νέων τεχνολογικών εξελίξεων που έχουν πολλές παρεπόμενες εφαρμογές, χρήσιμες για την κοινωνία και το περιβάλλον. Το διάστημα είναι σπουδαίο στοιχείο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, όχι μόνο λόγω των τεχνικών ικανοτήτων του αλλά και μέσω της περιπέτειας και της πρόκλησης που αντιπροσωπεύει για την Ευρώπη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η ευρωπαϊκή πολιτική ασφάλειας αναπτύσσεται γρήγορα. Η ύπαρξη μέσων έγκαιρης προειδοποίησης και ταχείας αντίδρασης με βάση το διάστημα θα διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στο πλαίσιο αυτό. Η διαφοροποίηση μεταξύ αμυντικής υποδομής, αφενός, και υποδομής και συστημάτων εσωτερικής ασφάλειας, αφετέρου, γίνεται ασαφής και δυσδιάκριτη και η κοινή τους χρήση πρέπει να αποσαφηνιστεί. Το Συμβούλιο της ΕΕ έχει αναγνωρίσει ότι τα διαστημικά μέσα θα μπορούσαν να συμβάλουν τόσο στην ενίσχυση της ικανότητας της ΕΕ να διαχειρίζεται τις κρίσεις όσο και στην καταπολέμηση άλλων απειλών που υπονομεύουν την ασφάλεια. Ως εκ τούτου, ενστερνίστηκε την ιδέα ότι οι σχετικές με την ΕΠΑΑ (Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας) απαιτήσεις που προσδιορίζονται και συμφωνούνται από

κοινού πρέπει να αντανακλώνται στο σύνολο της διαστημικής πολιτικής της ΕΕ καθώς και στο ευρωπαϊκό διαστημικό πρόγραμμα[2].

Η ΕΕ χρειάζεται εγγυημένη πρόσβαση σε ικανότητες ανάπτυξης, εκτόξευσης και λειτουργίας διαστημικού εξοπλισμού, οι οποίες εξασφαλίζονται μέσω ενός μίγματος ανεξάρτητης ικανότητας, στρατηγικής διεθνούς συνεργασίας και προσφυγής στις δυνάμεις της αγοράς. Η επένδυση της Ευρώπης στις διαστημικές υποδομές και υπηρεσίες ωφελεί επίσης και επηρεάζει τις γειτονικές χώρες, τις αναπτυσσόμενες χώρες και τους διεθνείς μας εταίρους. Έτσι, η διεθνής διάσταση της διαστημικής πολιτικής θα αυξηθεί.

Σήμερα, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις είναι βασικοί παράγοντες της παγκόσμιας εμπορικής αγοράς κατασκευής δορυφόρων, παροχής υπηρεσιών εκτόξευσης και λειτουργίας δορυφόρων. Η Ευρώπη διαθέτει ισχυρή τεχνολογική βάση, ενώ η επιστημονική αριστεία είναι πλέον εδραιωμένη. Όλα αυτά επιτεύχθηκαν παρά το γεγονός ότι οι δημόσιες δαπάνες για το διάστημα είναι έξι φορές χαμηλότερες από αυτές των ΗΠΑ. Ο ευρωπαϊκός διαστημικός τομέας πρέπει να διατηρήσει την αριστεία με προσιτό κόστος.

Στο πρώτο 'Διαστημικό Συμβούλιο', το Νοέμβριο του 2004, τα κράτη μέλη εξέφρασαν την επιθυμία τους να αυξηθεί η κοινοτική διάσταση της διαστημικής πολιτικής. Αναγνώρισαν τη δυνατότητα των διαστημικών δραστηριοτήτων να συμβάλουν στους ευρωπαϊκούς πολιτικούς στόχους σε διάφορους τομείς[3] και επισήμαναν ότι η υλοποίησή τους πρέπει να στηρίζεται στις υπάρχουσες ευρωπαϊκές δομές, και ιδίως στις ευρωπαϊκές και εθνικές υπηρεσίες διαστήματος.

Η πλήρης αξιοποίηση των επιστημονικών, τεχνολογικών, βιομηχανικών, οικονομικών και στρατηγικών πλεονεκτημάτων που προσφέρει το διάστημα θα απαιτήσει σημαντικούς χρηματοδοτικούς πόρους. Πέραν των χρηματοδοτικών πόρων που προβλέπονται ήδη για την ΕΥΔ και τους αντίστοιχους εθνικούς φορείς, η κοινοτική χρηματοδότηση θα έχει κρίσιμη σημασία. Λαμβάνοντας υπόψη το σχετικά περιορισμένο ύψος των δημόσιων χρηματοδοτικών πόρων που διατίθενται για τις δραστηριότητες που σχετίζονται με το διάστημα, σε σύγκριση, π.χ., με τις ΗΠΑ, είναι εξαιρετικά σημαντικό να εξασφαλιστεί η όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη χρήση των πόρων και να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Η ουσιαστική κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της όσον αφορά τις δραστηριότητες που σχετίζονται με το διάστημα συνεπάγεται ότι οι οικονομικές και μη οικονομικές προσπάθειες που καταβάλλονται στον τομέα αυτόν από τους κύριους ευρωπαϊκούς δημόσιους φορείς πρέπει να είναι συντονισμένες και συμπληρωματικές. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να κατανοηθούν οι ρόλοι και οι ευθύνες του καθενός και να αυξηθεί η διαφάνεια μεταξύ όλων των εμπλεκομένων φορέων, να επιτευχθεί δηλαδή ο βέλτιστος προγραμματισμός και η καλύτερη δυνατή χρήση των πόρων. Η απόδειξη της όλο και περισσότερο αποδοτικής και αποτελεσματικής χρήσης των πόρων θα προσελκύσει νέες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις και θα τις πολλαπλασιάσει.

Κάθε φορέας, στο πλαίσιο των ρόλων και των ευθυνών που αναλαμβάνει, πρέπει να έχει το θάρρος να θέτει προτεραιότητες με βάση τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των χρηστών. Οι εφαρμογές (εκμετάλλευση διαστημικών συστημάτων σε συνδυασμό με επίγεια συστήματα)

---

2 Έγγραφο 11616/1/04 αναθ. 1 του Συμβουλίου, που εγκρίθηκε το Νοέμβριο του 2004 (Δελτίο ΕΕ 11-2004, σημείο 1.6.16).

3 2624η σύνοδος του Συμβουλίου ανταγωνιστικότητας της ΕΕ (15259/04, παράγραφος 31).

θα έχουν προεξάρχουσα θέση στο πρόγραμμα, πράγμα που θα επιτρέψει στους χρήστες να συμβάλουν στην προσέλκυση των αναγκαίων χρηματοδοτικών πόρων, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτόν την αγορά του δημόσιου τομέα. Επιπλέον, η ΕΕ χρειάζεται εγγυημένες και ανταγωνιστικές ικανότητες εκτόξευσης και λειτουργίας διαστημικού εξοπλισμού στο πλαίσιο μιας ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής.

Η ΕΕ πρέπει να λάβει υπόψη ότι μεγάλο μέρος της υποδομής από την οποία εξαρτάται η Ευρώπη ανήκει στην κυριότητα των κρατών μελών της και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί απαραιτήτως από κοινού σε επίπεδο ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τα σχετικά με την άμυνα συστήματα, ότι υπάρχουν κενά που δεν θα καλυφθούν από τα τρέχοντα σχέδια και ότι, ακόμη και για τους υπάρχοντες και τους προγραμματισμένους δορυφόρους, οι διεπαφές δεδομένων δεν είναι πάντοτε εναρμονισμένες. Το πρόγραμμα Galileo και η πρωτοβουλία για την Παγκόσμια Παρακολούθηση του Περιβάλλοντος και της Ασφάλειας (GMES) είναι σήμερα τα πιο προηγμένα σχέδια εφαρμογών. Το διάστημα αναδεικνύεται ολοένα και περισσότερο σε βασικό στοιχείο νευραλγικών πολιτικών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών, της γεωργίας, του περιβάλλοντος, της ασφάλειας και της κοινωνίας της πληροφορίας, σε συνδυασμό με επίγεια στοιχεία στα πλαίσια δικτύων και υπηρεσιών παρακολούθησης και επικοινωνιών.

Η εφαρμογή της ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής θα συνοδευθεί από την ανάπτυξη:

(α) μιας ειδικής για το συγκεκριμένο τομέα βιομηχανικής πολιτικής, που θα επιτρέψει στην Ευρώπη να εξασφαλίσει τις βιομηχανικές και τις κρίσιμες τεχνολογικές πηγές και ικανότητες που απαιτούνται και, συγχρόνως, να δημιουργήσει μια διαστημική βιομηχανία που να είναι ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο·

(β) μιας πολιτικής για τη διεθνή συνεργασία που θα εξυπηρετεί τόσο τους ευρύτερους γεωπολιτικούς στόχους των ευρωπαϊκών πολιτικών εξωτερικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένης της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας, όσο και την αποτελεσματική καθημερινή λειτουργία των διαστημικών συστημάτων·

(γ) μέσων για την επένδυση σε συγκεκριμένα προγράμματα και για την εξασφάλιση της αποδοτικής διαχείρισής τους.

2. ΡΟΛΟΙ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΕΣ

2.1. Ρόλοι

Πρέπει να καθοριστούν οι ρόλοι και οι ευθύνες κάθε φορέα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής, ούτως ώστε να επιτευχθεί η σαφής και συμπληρωματική κατανομή των επιμέρους καθηκόντων σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις. Για την προσεχή περίοδο, οι κύριοι παράγοντες έχουν προσδιορίσει τον πρωταρχικό ρόλο τους, λαμβάνοντας ο καθένας υπόψη τις προθέσεις του άλλου.

Ο ρόλος της ΕΕ θα είναι:

- να καθορίζει τις προτεραιότητες και τις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν τα διαστημικά συστήματα, ούτως ώστε να εξυπηρετούν τους κύριους στόχους και τις πολιτικές της ΕΕ καθώς και τις ανάγκες των πολιτών·

- να συγκεντρώνει την πολιτική βούληση και τη ζήτηση των χρηστών και να τις κατευθύνει υπέρ των στόχων αυτών·

- να εξασφαλίζει τη διαθεσιμότητα και τη συνέχεια των υπηρεσιών που υποστηρίζουν τις πολιτικές της ΕΕ με τη χρηματοδότηση σχετικών βασικών ερευνητικών δραστηριοτήτων, με την αγορά υπηρεσιών ή με την εξασφάλιση της ανάπτυξης και της επιχειρησιακής λειτουργίας των διαστημικών συστημάτων, ανάλογα με την περίπτωση, και, σε εύθετο χρόνο, με την ενθάρρυνση της χρηματοδότησης σχετικών σχεδίων από τους χρήστες·

- να εξασφαλίζει την ολοκλήρωση των διαστημικών συστημάτων με τα σχετικά επίγεια και επιτόπια συστήματα κατά την προώθηση της ανάπτυξης εφαρμογών που λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των χρηστών και που υποστηρίζουν τις πολιτικές της ΕΕ·

- να δημιουργήσει το καλύτερο δυνατό ρυθμιστικό περιβάλλον για να διευκολύνει την καινοτομία·

- να προωθεί το συντονισμό της ευρωπαϊκής θέσης στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας.

Οι διαστημικές δραστηριότητες της ΕΕ θα υλοποιηθούν μέσω των υφισταμένων ευρωπαϊκών δομών, και ιδίως μέσω των ευρωπαϊκών και των εθνικών υπηρεσιών διαστήματος, της βιομηχανίας κ.λπ. Η ΕΕ υποστηρίζει επίσης την ανάπτυξη καινοτόμων υπηρεσιών με στόχο την αξιοποίηση των διαστημικών συστημάτων που παρέχουν οφέλη σε ολόκληρη την Ευρώπη, στη βιομηχανία και στους πολίτες.

Ο ρόλος της ΕΥΔ, όπως θα εκφραστεί με σχετικές αποφάσεις των κρατών μελών της και των συνεργαζόμενων κρατών, θα είναι:

- να υποστηρίζει τις τεχνικές προδιαγραφές του διαστημικού τμήματος των προγραμμάτων διαστημικών εφαρμογών, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τις απαιτήσεις της ΕΕ·

- να αναπτύσσει και να εφαρμόζει διαστημικές τεχνολογίες, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση στο διάστημα, την επιστήμη και την εξερεύνηση·

- να επιδιώκει την αριστεία στην επιστημονική έρευνα <u>για</u> το διάστημα, <u>μέσα</u> στο διάστημα και <u>από</u> το διάστημα·

- να συμβουλεύει την ΕΕ για τις απαιτήσεις του διαστημικού τμήματος, ούτως ώστε να υποστηριχθεί η διαθεσιμότητα και η συνέχεια των υπηρεσιών·

- να υλοποιεί τη διεθνή συνεργασία στο πλαίσιο των προγραμμάτων που διαχειρίζεται η ΕΥΔ.

Τα επιμέρους κράτη μέλη που εκπροσωπούνται στο 'Διαστημικό Συμβούλιο' θα προσδιορίσουν, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής, τους λόγους υλοποίησης μερικών προγραμμάτων σε εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της επικουρικότητας, και θα προτείνουν το ρόλο που πρέπει να διαδραματίσουν στο γενικό ευρωπαϊκό διαστημικό πρόγραμμα, προκειμένου να συμβάλουν στους στόχους του.

Τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ και της ΕΥΔ επενδύουν ήδη σε επιχειρησιακούς μετεωρολογικούς δορυφόρους και δορυφόρους παρακολούθησης του κλίματος και του περιβάλλοντος μέσω της συμμετοχής τους στην EUMETSAT (Ευρωπαϊκή Οργάνωση για την

Εκμετάλλευση Μετεωρολογικών Δορυφόρων) και θα μπορούσαν να εξετάσουν, από κοινού με άλλα μέλη της EUMETSAT, το ρόλο τους σε ό,τι αφορά τις επιχειρησιακές υπηρεσίες GMES.

Επιπλέον, το ευρωπαϊκό διαστημικό πρόγραμμα θα λάβει υπόψη του τους εμπλεκόμενους φορείς του ιδιωτικού τομέα. Η διαχείριση του προγράμματος θα μεγιστοποιήσει την ανάπτυξη των προϊόντων και των υπηρεσιών που πρέπει να παρέχονται από τον ιδιωτικό τομέα στους δημόσιους και τους εμπορικούς πελάτες. Ειδικότερα, θα διερευνηθεί, οπουδήποτε είναι δυνατόν, η δυνατότητα ανάπτυξης εταιρικών σχέσεων μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα για τον επιμερισμό των κινδύνων. Κατά την κατάρτιση και την περιοδική επανεξέταση του προγράμματος θα ζητηθεί η γνώμη όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

2.2. Διακυβέρνηση

Η ΕΕ πρέπει να προωθήσει την επιστημονική και τεχνική πρόοδο, τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα και την εφαρμογή των πολιτικών της, με βάση μια ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική. Η πιο στενή ολοκλήρωση μεταξύ των διαστημικών δραστηριοτήτων και των πολιτικών της ΕΕ τις οποίες μπορούν να εξυπηρετήσουν οι δραστηριότητες αυτές θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα τόσο αυτών των πολιτικών όσο και της διαστημικής πολιτικής. Υπάρχουν στην Ευρώπη πολλοί φορείς οι δραστηριότητες των οποίων σχετίζονται με το διάστημα. Πρέπει να εξασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα των δραστηριοτήτων των εν λόγω φορέων. Ως εκ τούτου, η Ευρώπη πρέπει να βελτιστοποιήσει τον τρόπο «διακυβέρνησης» που ακολουθεί για το διάστημα.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς θα χρησιμοποιήσουν τις ευρωπαϊκές τεχνικές ικανότητες, δικτυωμένες ανάλογα με τη δραστηριότητα, γνωστές ως ‘δίκτυα κέντρων’. Η ΕΥΔ θα συντονίσει τις προσπάθειες αναδιάρθρωσης της σχετικής με το διάστημα δημόσιας υποδομής, με σκοπό την αύξηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων. Τα όρια στα οποία προσκρούει η δημόσια χρηματοδότηση απαιτούν τη σταθεροποίηση των οικονομικών πόρων.

3. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ

3.1. Προτεραιότητες

Κατά την κατάρτιση του ευρωπαϊκού διαστημικού προγράμματος, οι κύριοι εμπλεκόμενοι φορείς θα συζητήσουν τις προτεραιότητές τους και, με βάση τη συμφωνία στην οποία θα καταλήξουν όσον αφορά τις αντίστοιχες ευθύνες, θα λάβουν υπόψη τις προτάσεις του καθενός πριν λάβουν τις τελικές αποφάσεις. Με τον τρόπο αυτόν, το πρόγραμμα θα επιτύχει περισσότερα πράγματα από όσα θα μπορούσαν να επιτύχουν χωριστά τα συστατικά μέρη του.

Οι προτεραιότητες καθορίζονται σύμφωνα με τους στόχους της εκμετάλλευσης και της εξερεύνησης του διαστήματος. Η εκμετάλλευση γίνεται με γνώμονα τις ανάγκες του χρήστη και αντιμετωπίζει το διάστημα ως μέσο για την επίτευξη πολιτικών στόχων. Η εξερεύνηση έχει ως άξονα κάποιους ειδικούς για το διάστημα στόχους και αντιμετωπίζει το διάστημα ως χώρο ανακαλύψεων, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης βασικών εργαλείων και της βελτίωσης των επιστημονικών γνώσεων. Περισσότερες πληροφορίες για τις προτεραιότητες που περιγράφονται κατωτέρω παρέχονται στο παράρτημα Β.

Επειδή τα συμφέροντα της ΕΕ συνδέονται πρωτίστως με τη δυνατότητα του διαστήματος να συμβάλει στην επιτυχή εφαρμογή των πολιτικών της, οι δραστηριότητές της θα επικεντρωθούν στις εφαρμογές. Οι ανάγκες που σχετίζονται με την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών αντιπροσωπεύουν ήδη ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό των δραστηριοτήτων που χρησιμοποιούν πληροφορίες οι οποίες συλλέγονται στο διάστημα. Οι εν λόγω ανάγκες θα αυξηθούν, ιδίως καθώς ο ρόλος της ΕΕ ως παγκόσμιου παράγοντα αυξάνει και στηρίζεται σε ανεξάρτητες αξιολογήσεις του παγκόσμιου περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων και των θεμάτων ασφαλείας. Η ΕΕ θα λάβει ιδίως υπόψη τις οικονομικές δυνατότητες μιας εφαρμογής (είτε για εμπορική χρήση είτε για την παροχή δημόσιων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας), το βαθμό ωριμότητας των τεχνολογιών υλοποίησης και την ικανότητα των δυνάμεων της αγοράς να παράσχουν από μόνες τους στους ευρωπαίους χρήστες τα απαραίτητα συστήματα.

Επομένως, οι προτεραιότητες για την ΕΕ θα είναι οι εξής:

- Το πρόγραμμα Galileo, ένα πρόγραμμα εφαρμογών με γνώμονα τις ανάγκες του χρήστη, το οποίο πρέπει να ολοκληρωθεί και να αξιοποιηθεί.

- Η πρωτοβουλία GMES, που βρίσκεται σε πιο πρώιμο στάδιο και απαιτεί το συνδυασμό διαστημικών και επίγειων ικανοτήτων παρακολούθησης σε επιχειρησιακές εφαρμογές που έχουν ως γνώμονα τις ανάγκες του χρήστη. Η πρωτοβουλία αυτή γίνεται η δεύτερη κορυφαία δραστηριότητα της ΕΕ, ικανή να κινητοποιήσει ευρωπαϊκούς φορείς και πόρους υπέρ της πολιτικής περιβάλλοντος και ασφάλειας. Θα συντονίζεται στενά με την πρωτοβουλία για την ομάδα γεωεπισκόπησης (GEO), η οποία είναι σχεδιασμένη κατά τρόπον ώστε να παρέχει πληρέστερες και συνεχείς παρατηρήσεις της Γης σε διεθνές επίπεδο, με στόχο να βοηθήσει την έρευνα για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

- Η μακροπρόθεσμη έρευνα για τις τεχνολογίες δορυφορικών επικοινωνιών, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας "i2010" (ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας το 2010), παραμένει σημαντική, ως τμήμα μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την πληροφόρηση και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

Η ΕΥΔ θα επικεντρωθεί στην εξερεύνηση του διαστήματος και στα βασικά μέσα από τα οποία εξαρτώνται τόσο η εκμετάλλευση όσο και η εξερεύνησή του: πρόσβαση στο διάστημα, επιστημονικές γνώσεις και διαστημικές τεχνολογίες. Ως εκ τούτου, οι προτεραιότητές της θα είναι: η εξασφάλιση μιας εγγυημένης και ανταγωνιστικής πρόσβασης στο διάστημα μέσω μιας «οικογένειας» εκτοξευτήρων· η επιδίωξη της αριστείας στις επιστημονικές δραστηριότητες οι οποίες αφορούν το διάστημα (υποχρεωτικό επιστημονικό πρόγραμμα), εκπορεύονται από το διάστημα (γεωεπιστήμες μέσω του γενικού προγράμματος γεωεπισκόπησης) και διεξάγονται μέσα στο διάστημα [βιοεπιστήμες και φυσικές επιστήμες στο Διεθνή Διαστημικό Σταθμό (ISS)]· στην εκμετάλλευση της τεχνογνωσίας της όσον αφορά τη ρομποτική και με ανθρώπινη συμμετοχή εξερεύνηση του πλανητικού συστήματος· και στην ανάπτυξη τεχνολογιών για τη διατήρηση μιας ανταγωνιστικής διαστημικής βιομηχανίας που να είναι σε θέση να αντεπεξέλθει στις ανάγκες του μελλοντικού ευρωπαϊκού διαστημικού συστήματος.

Τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στο ‘Διαστημικό Συμβούλιο’ κλήθηκαν να προσδιορίσουν τις προτεραιότητές τους, προκειμένου να συμβάλουν στην κατάρτιση του ευρωπαϊκού διαστημικού προγράμματος, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις προγραμματικές προτεραιότητές τους που προβλέπονται ήδη στα πλαίσια της ΕΥΔ και της ΕΕ.

3.2. Δαπάνες

Οι δαπάνες αυτών των προτεραιοτήτων για την ΕΕ, την ΕΥΔ και τα εθνικά προγράμματα των κρατών μελών θα προσδιοριστούν κατά τους προσεχείς μήνες και θα υποβληθούν στις συνήθεις δημοσιονομικές και προγραμματικές διαδικασίες έγκρισης. Ειδικότερα, η παρούσα ανακοίνωση δεν προδικάζει το αποτέλεσμα που θα προκύψει από τις τρέχουσες συζητήσεις σχετικά με τις δημοσιονομικές προοπτικές της ΕΕ. Με το συντονισμό των προσπαθειών, οι εμπλεκόμενοι φορείς θα εξασφαλίσουν ότι η πραγματοποίηση νέων επενδύσεων θα αποδώσει πρόσθετους καρπούς.

4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ

4.1. Βιομηχανική πολιτική

Σε όλον τον κόσμο ο διαστημικός τομέας ελέγχεται από τις κυβερνήσεις όσον αφορά τις επενδύσεις στην Ε&Α και σε έργα υποδομής, την εκμετάλλευσή του και τον τρόπο με τον οποίο ρυθμίζεται. Η εμπορική αγορά λειτουργεί όσον αφορά τις τηλεπικοινωνίες και τις ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις, μερικές υπηρεσίες που συνδέονται με τη ναυσιπλοΐα και τη γεωεπισκόπηση και, σε περιορισμένο βαθμό, τις υπηρεσίες εκτόξευσης**.** Η αγορά χαρακτηρίζεται από περιορισμένο αριθμό προμηθευτών, καθώς επίσης και από ισχυρή δημόσια ζήτηση. Ο διαστημικός τομέας επιζητεί εξελίξεις υψηλού τεχνολογικά κινδύνου με μακροχρόνιους επενδυτικούς κύκλους. Απαιτεί ικανότητες σχεδιασμού, ανάπτυξης και παραγωγής.

Η ύπαρξη μιας διεθνώς ανταγωνιστικής διαστημικής βιομηχανίας είναι πολύ σημαντική για την επίτευξη των οικονομικών και πολιτικών στόχων της Ευρώπης, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτόν στη στρατηγική ανάπτυξης και απασχόλησης. Απασχολεί εργατικό δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης, πράγμα νευραλγικής σημασίας για την οικονομία της γνώσης. Η εφαρμογή της ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής απαιτεί τη χάραξη μιας βιομηχανικής πολιτικής ειδικά για το συγκεκριμένο τομέα, ούτως ώστε να δοθεί στην Ευρώπη η δυνατότητα να διατηρήσει την τεχνογνωσία και την ανεξαρτησία της σε κρίσιμες τεχνολογίες, καθώς επίσης και την ανταγωνιστικότητά της, χωρίς στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Η ευρωπαϊκή διαστημική βιομηχανία εξαρτάται ιδιαίτερα από εμπορικές συμβάσεις ανοικτές στον παγκόσμιο ανταγωνισμό. Το χαμηλό επίπεδο των ευρωπαϊκών εμπορικών και θεσμικών αγορών, που επίσης είναι συχνά ανοικτές στους υπερπόντιους προμηθευτές, καθιστά τη βιομηχανία ευάλωτη σε οποιαδήποτε κάμψη της αγοράς. Οι πολιτικές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη να διατηρηθούν στρατηγικές ικανότητες και δεξιότητες μέσα στην Ευρώπη, καθώς επίσης την ανάγκη να εξασφαλιστεί η παραγωγικότητα.

Η εκμετάλλευση των διαστημικών συστημάτων από το επίγειο τμήμα και τις βιομηχανίες υπηρεσιών είναι μια ακόμη σημαντικότερη πηγή ανάπτυξης και απασχόλησης. Η εφαρμογή μιας προσέγγισης προσανατολισμένης προς το χρήστη και η ολοκλήρωση με άλλες τεχνικές υποδομές θα οδηγήσουν στον πολλαπλασιασμό των εμπορικών και δημόσιων υπηρεσιών, πράγμα που αναμένεται να δώσει ώθηση στην οικονομία και στη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Η βιομηχανική πολιτική της ΕΕ θα περιλαμβάνει:

(α) δραστηριότητες **ρύθμισης** και **τυποποίησης**, συμπεριλαμβανομένης της εξασφάλισης πρόσβασης στο φάσμα συχνοτήτων και τους τροχιακούς πόρους και της θέσπισης κατάλληλου νομικού πλαισίου, ούτως ώστε να διευκολυνθεί και να ενθαρρυνθεί η χρήση των διαστημικών υπηρεσιών σε όλους τους τομείς, λαμβάνοντας υπόψη τη διαλειτουργικότητα των διαστημικών και επίγειων συστημάτων·

(β) εφαρμογή αποδοτικής **πολιτικής προμηθειών**, προσαρμοσμένης στο νέο βιομηχανικό περιβάλλον της ΕΕ και σύμφωνης με το σχετικό κοινοτικό δίκαιο. Η εξέλιξη αυτή θα είναι συνέπεια του γεγονότος ότι τα διαστημικά συστήματα, συνδυασμένα με επιτόπια συστήματα παρακολούθησης και άλλα επίγεια συστήματα, θα είναι προσανατολισμένα στις ανάγκες των χρηστών και τελικά θα πληρώνονται από αυτούς·

(γ) μέτρα βελτίωσης των **διεθνών αγορών**. Η απουσία ίσων όρων παιχνιδιού όσον αφορά τους ξένους ανταγωνιστές που επωφελούνται από σημαντικές και προστατευμένες θεσμικές αγορές (Ηνωμένες Πολιτείες, Ρωσία) έχει πολύ μεγάλη σημασία και πρέπει να μελετηθεί·

(δ) η τεχνολογία του διαστήματος είναι από τη φύση της μια τεχνολογία πολλαπλών χρήσεων. Η βιομηχανική πολιτική της ΕΕ πρέπει να λαμβάνει υπόψη τόσο τις μη στρατιωτικές εφαρμογές όσο και τις εφαρμογές ασφαλείας.

Για την ΕΥΔ, ο κανόνας του *βιομηχανικού οφέλους,* ο οποίος εφαρμόζεται από τότε που συστάθηκε η Υπηρεσία αυτή, είναι ένας μηχανισμός που αποσκοπεί στην ανάπτυξη των ευρωπαϊκών βιομηχανικών ικανοτήτων, που τώρα εξορθολογίζονται. Οι συμβολές των κρατών μελών της στα προγράμματα λαμβάνουν υπόψη τα προσδοκώμενα βιομηχανικά οφέλη του αρχικού προγράμματος. Η ΕΥΔ έχει εισαγάγει ένα σύστημα 'δίκαιης συμβολής', που αποτελεί προσαρμογή του συστήματος 'juste retour', προσαρμόζοντας, στο μέτρο του δυνατού, τις συμβολές ώστε να αντιστοιχούν στις συμβάσεις που ανατίθενται. Εντούτοις, ο αντίκτυπος του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζεται το σύστημα πρέπει να αξιολογηθεί και το όφελός του να σταθμιστεί σε σχέση με το πιθανό κόστος του από απόψεως ανταγωνιστικότητας, σε συνδυασμό με τη σχέση του με τα κίνητρα των κρατών μελών να συμβάλουν στα προγράμματα.

4.2. Διεθνής συνεργασία

Οι διαστημικές δραστηριότητες έχουν από τη φύση τους παγκόσμιο χαρακτήρα. Συχνά επιδιώκουν στόχους παγκόσμιας εμβέλειας και συνεπάγονται μεγάλες και παράτολμες δαπάνες που δεν μπορούν να αναληφθούν μόνο από έναν επενδυτή. Κατά κανόνα, οι εν λόγω δραστηριότητες ασκούνται με βάση το αμοιβαίο συμφέρον χωρίς ανταλλαγή κεφαλαίων. Η διεθνής συνεργασία θα εξακολουθήσει να αποτελεί βασικό καθοριστικό παράγοντα της ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής.

Η Ευρώπη πρέπει να ενισχύσει τις στρατηγικές και τις διεθνείς πρωτοβουλίες σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της εξερεύνησης. Στο πλαίσιο μιας ευρείας πολιτικής προσέγγισης, η Ευρώπη πρέπει: να ενισχύσει περαιτέρω τη διαστημική συνεργασία της με τη Ρωσία· να διατηρήσει και να αναπτύξει την από μακρού υφιστάμενη συνεργασία της με τις Ηνωμένες Πολιτείες στους τομείς της επιστήμης και των εφαρμογών· να αρχίσει ή να επεκτείνει τη συνεργασία με τις ταχέως αναδυόμενες διαστημικές δυνάμεις· και να ενισχύσει το ρόλο της Ευρώπης στις διεθνείς οργανώσεις και πρωτοβουλίες που σχετίζονται με το διάστημα.

Σύμφωνα με τους στόχους της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας, θα ενθαρρυνθεί η διαστημική συνεργασία για να υποστηριχθεί η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των γειτονικών χωρών της ανατολικής και της νότιας Ευρώπης.

Οι σχέσεις με τις αναπτυσσόμενες χώρες ενισχύονται, μέσω των προγραμμάτων της ΕΕ, της ΕΥΔ, των κρατών μελών και της EUMETSAT, με την αυξανόμενη συμμετοχή των φορέων που είναι αρμόδιοι για την πολιτική ανάπτυξης στην Ευρώπη. Στις σχέσεις που αναπτύσσονται στο πλαίσιο αυτό προστίθενται εκείνες που απορρέουν από τις συμφωνίες οι οποίες συνάπτονται με διάφορες χώρες για τη λειτουργία του επίγειου τμήματος στα πλαίσια των διαστημικών προγραμμάτων.

Το πρόγραμμα Galileo έχει επίσης μια ισχυρή διάσταση διεθνούς συνεργασίας και χρειάζεται παγκόσμιους εταίρους για να μπορέσει να αναπτύξει πλήρως το δυναμικό του. Το πρόγραμμα Galileo δεν θα είναι μόνο το αποτέλεσμα της συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, αλλά θα εμπλουτιστεί με τη συμμετοχή ενός ταχέως αυξανόμενου αριθμού άλλων χωρών. Η συνεργασία με τις χώρες αυτές θα οδηγήσει στην καλύτερη τεχνική εναρμόνιση με τα άλλα δορυφορικά συστήματα πλοήγησης στον κόσμο, θα ενισχύσει την παγκόσμια υποδομή που απαιτείται για τη λειτουργία του συστήματος και επίσης θα αναπτύξει και θα τονώσει τις αγορές παγκοσμίως. Έχουν υπογραφεί συμφωνίες με τις ΗΠΑ, την Κίνα και το Ισραήλ, ενώ έχουν αρχίσει συζητήσεις με τουλάχιστον δέκα άλλες χώρες. Η GMES θα είναι η κύρια ευρωπαϊκή συμβολή στο παγκόσμιο σύστημα συστημάτων γεωεπισκόπησης (GEOSS), σε συντονισμό με τις αντίστοιχες πρωτοβουλίες της EUMETSAT και των κρατών μελών που συμμετέχουν στην ομάδα για τη γεωεπισκόπηση (GEO). Στα πλαίσια των συστημάτων επικοινωνιών, θα αναληφθούν δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας ούτως ώστε τα οφέλη που προκύπτουν από τις δορυφορικές υπηρεσίες και εφαρμογές να επεκταθούν και σε τρίτες χώρες.

4.3. Μέσα

Η ΕΕ θα συμβάλει στη χρηματοδότηση των διαστημικών δραστηριοτήτων μέσω διαφόρων πηγών. Η ανάπτυξη και η λειτουργία του προγράμματος Galileo γίνονται στο πλαίσιο ενός σχεδίου συνεργασίας μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα (παραχώρηση), η δημόσια χρηματοδότηση του οποίου θα προέλθει από μια ειδική γραμμή του προϋπολογισμού στο πλαίσιο της πολιτικής διευρωπαϊκών δικτύων. Το 7ο πρόγραμμα-πλαίσιο Ε&ΤΑ (ΠΠ7) θα καλύψει επίσης τις εφαρμογές και τις αρχικές εργασίες ανάπτυξης των τεχνολογιών Galileo δεύτερης γενεάς.

Ο θεματικός τομέας "ασφάλεια και διάστημα" στο πλαίσιο του ειδικού προγράμματος "συνεργασία" του ΠΠ7 αναμένεται να αποτελέσει σημαντική πηγή πόρων χρηματοδότησης για το νέο βασικό πρόγραμμα, το GMES. Οι αρχικές επιχειρησιακές υπηρεσίες θα υλοποιηθούν με μια σταδιακή προσέγγιση, που θα αντιμετωπίζει όλες τις συνιστώσες της

πρωτοβουλίας GMES, αρχίζοντας από έναν περιορισμένο αριθμό ταχύρρυθμων υπηρεσιών, βάσει εδραιωμένων προτεραιοτήτων. Η επιλογή αυτών των υπηρεσιών θα βασιστεί κατ' αρχάς στην ωριμότητα της ζήτησης που εκφράζεται από τους χρήστες. Οι ανάγκες μπορούν να ομαδοποιηθούν και να ενσωματωθούν σε κοινές υπηρεσίες. Η GMES θα συμβάλει επίσης στη συμπληρωματική πρόταση οδηγίας INSPIRE[4] και θα ωφεληθεί απ' αυτήν.

Η GMES θα είναι η κύρια ευρωπαϊκή συμβολή στο παγκόσμιο δεκαετές σχέδιο εφαρμογής για ένα παγκόσμιο σύστημα συστημάτων γεωεπισκόπησης (GEOSS). Το GEOSS θα είναι ένα κατανεμημένο σύστημα συστημάτων γεωεπισκόπησης που θα στηρίζεται στις τρέχουσες προσπάθειες συνεργασίας. Η GMES θα ωφεληθεί από την ολοκλήρωση και τις εξελίξεις των επιτόπιων ερευνητικών δραστηριοτήτων γεωεπισκόπησης GEOSS που θα υποστηριχθούν από το θεματικό τομέα "περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένης της αλλαγής του κλίματος)" του ΠΠ7. Θα ωφεληθεί επίσης από τις δραστηριότητες ολοκλήρωσης στοιχείων και τις δραστηριότητες διαχείρισης που θα αναληφθούν στο πλαίσιο του θεματικού τομέα "τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας" του ΠΠ7.

Ο θεματικός τομέας "τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας" του ΠΠ7 θα εξακολουθήσει να καλύπτει τις καινοτόμες δορυφορικές επικοινωνίες, καθώς επίσης τα συστήματα και τις υπηρεσίες που βασίζονται στον εντοπισμό θέσης.

Πρόσθετη χρηματοδότηση για τις διαστημικές δραστηριότητες θα μπορούσε να προέλθει από άλλα οριζόντια ειδικά προγράμματα του ΠΠ7, όπως τα προγράμματα "ικανότητες" (π.χ. υποδομές έρευνας) και "άνθρωποι", ανάλογα με τα υπάρχοντα ανταγωνιστικά αιτήματα χρηματοδότησης. Η ΕΕ θα συμβάλει επίσης μέσω του θεματικού τομέα "ασφάλεια και διάστημα" του ΠΠ7 σε ορισμένες πτυχές των προγραμμάτων που διαχειρίζεται η ΕΥΔ οι οποίες αποτελούν τα θεμέλια ενός συνεκτικού προγράμματος, ιδίως στους τομείς της εξερεύνησης του διαστήματος, της πρόσβασης στο διάστημα και της επιστήμης, με έμφαση στην ενίσχυση της αρχικής έρευνας. Τέλος, κάποια χρηματοδότηση θα προέλθει από άλλες πηγές, όπως το πρόγραμμα ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας, π.χ. για τις κρίσιμες τεχνολογίες, τη μεταφορά τεχνολογίας και τα ειδικά μέτρα για τις ΜΜΕ, την αρχειοθέτηση δεδομένων και τις υπηρεσίες διάδοσης.

Το τμήμα των δράσεων του ΠΠ7 που υλοποιείται άμεσα από το ΚΚΕρ προβλέπει επίσης την παροχή υποστήριξης σε μια σειρά πολιτικών των χρηστών οι οποίες απαιτούν διαστημικές υπηρεσίες. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν την παροχή υπηρεσιών που συμβάλλουν στην ασφάλεια, τη γεωργία, το περιβάλλον, την αναπτυξιακή βοήθεια, την παγκόσμια κλιματική αλλαγή και τη διαχείριση των φυσικών πόρων. Το δορυφορικό κέντρο της ΕΕ, οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η ΕΥΔ πρέπει να εντείνουν τη συνεργασία τους με σκοπό να εξασφαλίσουν την περαιτέρω αύξηση των συνεργειών και, με τον τρόπο αυτόν, να συμβάλουν στη δημιουργία του πυρήνα ενός ευρωπαϊκού συστήματος γεωεπισκόπησης.

Τα προγράμματα της ΕΥΔ μπορούν να καταταγούν σε δύο κατηγορίες: υποχρεωτικές δραστηριότητες και προαιρετικές δραστηριότητες. Οι υποχρεωτικές δραστηριότητες, που περιλαμβάνουν ως επί το πλείστον το διαστημικό επιστημονικό πρόγραμμα και ορισμένες βασικές τεχνολογικές δραστηριότητες, αντιπροσωπεύουν περίπου το 20% του ετήσιου προϋπολογισμού της ΕΥΔ. Το επίπεδό τους καθορίζεται από ένα πενταετές επίπεδο πόρων.

---

[4] Σκοπός της INSPIRE είναι να δημιουργήσει μια ευρωπαϊκή υποδομή χωρικών πληροφοριών που θα παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες χωρικών πληροφοριών. Αυτές οι υπηρεσίες αναμένεται να καταστήσουν δυνατή την πρόσβαση σε χωρικές πληροφορίες από ευρύ φάσμα πηγών, από το τοπικό έως το παγκόσμιο επίπεδο.

Οι επιστημονικές αποστολές αξιολογούνται από ομοτίμους και εγκρίνονται από τα κράτη μέλη της ΕΥΔ.

Όπως υποδηλώνει και η λέξη «προαιρετικός», τα κράτη μέλη της ΕΥΔ επιλέγουν ελεύθερα εάν θα συμμετάσχουν στις προαιρετικές δραστηριότητες και σε ποιο επίπεδο. Οι σχετικές αποφάσεις λαμβάνονται μόνο από τα συμμετέχοντα κράτη. Κατά κανόνα τα κράτη συμμετέχουν στις εν λόγω δραστηριότητες σε συνάρτηση με την προσδοκώμενη δυνατότητα των βιομηχανικών φορέων τους να εξασφαλίσουν συμβάσεις ανάπτυξης στο πλαίσιο του προγράμματος, ενώ προβλέπουν την προσαρμογή των συμβολών τους (μέσα σε ορισμένα όρια) σε επίπεδο που αντανακλά την πραγματική έκβαση της διαδικασίας ανάθεσης των συμβάσεων – 'δίκαιη συμβολή'.

4.4. Διαχείριση των προγραμμάτων της ΕΕ

Η κοινή επιχείρηση Galileo εξασφαλίζει τη διαχείριση του προγράμματος κατά τη διάρκεια της φάσης ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας επιλογής του παραχωρησιούχου. Η διαχείριση της κοινοτικής συμβολής στο πρόγραμμα Galileo θα είναι ευθύνη της ευρωπαϊκής εποπτικής αρχής του Παγκόσμιου Δορυφορικού Συστήματος Πλοήγησης (GNSS). Η κατασκευή και η διαχείριση του συστήματος θα ανατεθούν σε ιδιωτική κοινοπραξία για διάστημα περίπου 20 ετών. Το Συμβούλιο Ασφαλείας του Galileo (GBS) είναι σήμερα αρμόδιο για τα θέματα που αφορούν την ασφάλεια. Θα αντικατασταθεί από το Κέντρο Ασφάλειας και Προστασίας, στο πλαίσιο της εποπτικής αρχής.

Η πρωτοβουλία GMES θα εξετάσει την ανάπτυξη των επιχειρησιακών υπηρεσιών, εξασφαλίζοντας τις απαραίτητες επίγειες και διαστημικές υποδομές, προσδιορίζοντας τα κενά και δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις μελλοντικές ανάγκες των χρηστών. Θα καθιερωθεί διάλογος μεταξύ των χρηστών και των προμηθευτών τεχνολογίας. Η πρωτοβουλία αυτή πρέπει:

- να μετεξελιχθεί από ένα χαλαρό σύνολο προγραμμάτων και ελλιπών δικτύων συλλογής πληροφοριών, λαμβάνοντας υπόψη τις πειραματικές φάσεις που προσδιορίστηκαν ήδη στην αρχική φάση της GMES·

- να γίνει ένα συντονισμένο σύνολο δραστηριοτήτων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των χρηστών και που οδηγούν σε αρχικές επιχειρησιακές υπηρεσίες, με βάση τα ευρωπαϊκά και παγκόσμια δίκτυα παρακολούθησης και με τήρηση αυστηρών κριτηρίων επικύρωσης·

- να ενσωματώνει τις ικανότητες του κάθε κράτους μέλους·

- να εξασφαλίζει τη συνεργασία και την πλήρη συμπληρωματικότητα με τις εξελίξεις στο πλαίσιο της GEO· και

- να ενισχυθεί με σημαντική αύξηση των πόρων που της χορηγούνται ετησίως και να υποστηρίζεται από μια κατάλληλη στρατηγική επικοινωνίας.

Για την επιτυχή ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας μετασχηματισμού της GMES, πρέπει να δημιουργηθεί μια αποτελεσματική δομή διαχείρισης. Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής 'Δημιουργία του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας στον τομέα της γνώσης για την ανάπτυξη'[5], "στους τομείς [...] της παγκόσμιας παρακολούθησης για το περιβάλλον και την ασφάλεια προβλέπονται κοινές τεχνολογικές πρωτοβουλίες που μπορούν να λάβουν τη μορφή κοινών επιχειρήσεων". Μια κοινή τεχνολογική πρωτοβουλία μπορεί να αποφασιστεί βάσει του άρθρου 171 της Συνθήκης. Πρέπει να επιλεγούν τα πιο κατάλληλα μέσα για την επίτευξη των στόχων.

Οι εξελίξεις στον τομέα των δορυφορικών επικοινωνιών θα υλοποιηθούν από κοινού με τη ΕΥΔ, ανάλογα με την περίπτωση.

4.5. Ρυθμιστικό και θεσμικό πλαίσιο

Για να υποστηριχθεί η επίτευξη των στόχων της ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής, θα ληφθούν τα αναγκαία εκτελεστικά μέτρα με τα κατάλληλα νομικά μέσα. Με τον τρόπο αυτόν, οι τρέχουσες αρχές διαχείρισης (διακυβέρνησης) των διαστημικών θεμάτων στην Ευρώπη θα έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν, εξασφαλίζοντας συγχρόνως τη μακροπρόθεσμη πολιτική αναγνώριση των στρατηγικών οφελών του διαστήματος, και ως εκ τούτου να διατηρηθεί η ΕΥΔ ως πόλος αριστείας στην Ευρώπη.

Το νομικό πλαίσιο πρέπει να κινηθεί παράλληλα προς τη θεσμική εξέλιξη. Μπορούν να προβλεφθούν διάφορα σενάρια. Τα παρακάτω παραδείγματα δεν είναι εξαντλητικά ούτε αποκλείουν το ένα το άλλο:

(α) η ΕΕ θα μπορούσε να αναλάβει πολύ περισσότερες ευθύνες όσον αφορά (i) τον προσδιορισμό και την ομαδοποίηση των αναγκών των χρηστών, (ii) την εξασφάλιση της πολιτικής βούλησης για τη θετική αντιμετώπισή τους, (iii) την εξασφάλιση των τεχνολογικών εξελίξεων που απαιτούνται για την ικανοποίηση αυτών των αναγκών και (iv) την εξασφάλιση της διαθεσιμότητας και της συνεχούς παροχής υπηρεσιών υποστήριξης αυτών των αναγκών και των σχετικών πολιτικών. Η ΕΕ θα μπορούσε επίσης να αυξήσει τις επενδύσεις της στις δημόσιες διαστημικές και επίγειες υποδομές (συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στο διάστημα) που απαιτούνται για την ανάπτυξη ολοκληρωμένων επιχειρησιακών υπηρεσιών·

(β) η ΕΥΔ θα μπορούσε να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να ανταποκριθεί στην ανάπτυξη των σχέσεών της με τη διευρυμένη - και ακόμη υπό διεύρυνση - ΕΕ, με γνώμονα τη διάρκεια της συμφωνίας-πλαισίου ΕΚ-ΕΥΔ·

(γ) η ΕΕ θα μπορούσε να εξετάσει αν διαθέτει τους κατάλληλους μηχανισμούς για τη διαχείριση των διαστημικών δραστηριοτήτων της·

(δ) τα επιμέρους κράτη μέλη και οι εθνικές διαστημικές υπηρεσίες τους θα μπορούσαν να εξετάσουν αν θα ήταν χρήσιμο να ενταθεί η συνεργασία με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές και εθνικές υπηρεσίες, μέσω δικτύων τεχνικών κέντρων· και

---

[5] COM (2005) 118 τελικό της 6ης Απριλίου 2005.

(ε) άλλοι φορείς που διαδραματίζουν, π.χ., επιχειρησιακούς ρόλους στο διάστημα, θα μπορούσαν να εξετάσουν τις μακροπρόθεσμες σχέσεις τους με τα κράτη μέλη τους και τη συμβολή που θα μπορούσαν να προσφέρουν στο ευρωπαϊκό διαστημικό πρόγραμμα.

Πρέπει να γίνει πλήρης αξιολόγηση αυτών των σεναρίων και του αντικτύπου των σημερινών πολιτικών και πρακτικών στην ανταγωνιστικότητα. Η εν λόγω αξιολόγηση πρέπει να είναι διεξοδική και αντικειμενική και να εξετάζει όλες τις πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της βούλησης της βιομηχανίας και των κρατών μελών να επενδύσουν στο σχετικό τομέα, σήμερα που η Ευρώπη ετοιμάζεται να εκτελέσει το πρώτο ευρωπαϊκό διαστημικό της πρόγραμμα και μετέπειτα. Η αξιολόγηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις γνωστές σημαντικές αποφάσεις που αναμένεται να ληφθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο.